

ՕՐԱԳԻՐ

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԵՒ

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԱԵՑ

Դ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 14.

1846

ՅՈՒԼԻՍԻ 15.

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

ԲԱՐԵՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այս աշխարհքիս վրայ մենք ամենք-
նիս ալ մէյմէկ վաշխառու՝ ենք. ու-
նեցածնիս չունեցածնիս ուրիշի կու-
տանք վաշխով: Խօսքի համար ըսենք,
ամենքնիս երկու գունդ բաժնուած
ենք, մէկը ասդիս՝ մէկալը անդին, ու
մարդ չկայ մէջերնիս որ քսակէն փող
մը հանէ ու անոր շահը չփրնտուէ:
Մէկդին կարօտութիւն ունեցողները
կեցած են, մէկալ դին բարեգործու-
թիւն ընողները: Պիտի ըսէք թէ
ինչպէս կ'ըլլայ. միթէ կարօտ մար-
դիկ ալ քսակ ունին: — Ունին կ'ը-
սեմ: — Այ, մէջը ինչ կայ: — Ե-
ղութիւն, ամօթ, ցաւ: Ի՞նչ կար-
ծէք. աս ալ քսակ չէ. չէք տեսներ
թէ ինչ կը քաշէ մարդս ինչուան որ
անկէ բան մը կը հանէ գուրս: Մէկն
որ-իւր կարօտութիւնը ուրիշի կը բա-
նայ, սեպէ որ իր քսակին ծուծը կու-
տայ անոր, ու միտքը կը դնէ թէ կան-
խիկ՝ վճարեց տալիքը: Բարերա-
րութիւն ընողին քսակն ալ՝ անոր

ներհակ՝ ողորմութեամբ ու բարերա-
րութեամբ լեցուն է. բայց սովորա-
բար շատ ատեն կ'անցնի ինչուան որ
մէջէն բան մը հանէ. դիմացինը ին-
չուան բոլոր ունեցածն ալ գուրս կը
թափէ, ու ասիկայ հազիւ թէ իրե-
նին մէկ մասը կը վճարէ անոր: Սակ-
արկութիւնը՝ լմընալէն ետեւ եր-
կուքն ալ կշիռքը ձեռք կ'առնեն. բայց
եկու տես որ մեր կշիռքներուն չէնք
այնպէս է որ ուրիշի բանը մէջը դը-
րածնուս պէս՝ միշտ թէթեւ կը կշռէ:
Բարերարութիւն ընդունողը կը կշռէ
դիմացինին բարիքը, թաթը վեր կ'եւ-
լէ. բարերարը կը կշռէ դիմացինին
խոնարհութիւնները, չնորհակալու-
թիւնները, անուշ անուշ խօսքերը,
կարծես թէ բամպակ է կշռածը.
վրան ուրիշ բան մըն ալ դնելու է կ'ը-
սէ. չմտածեր թէ դիմացինը կրնայ
աւելցընել թէ չէ. միտքը կը դնէ որ
զեն քաշեց: Մէկալին միտքը նայիս
նէ՝ կարծէ թէ իրեն այնչափ ամբնա-
լով ու չնորհակալութեամբ տուածը

1 Մեղէնք:

2 Փէշի:

1 Փաղ:

կապարէն ալ ծանր կը կշռէ . ուստի կ'ափսոսայ տուածին . ասանկով կ'աւրուին իրարու հետ , ու երկուքն ալ իրաւունք չունին : Բարիք ընելը առողտուր չէ , ուստի դաշնադրութիւններու ալ կարօտ չէ՝ ոչ սրտով և ոչ խօսքով : Բսակաները երկու դիաց ալ բաց պիտի կենան , ու շահը կամ վատակը պիտի չմտածուի : Բարերարը գոհ պիտի ըլլայ ան զուարճութեամբ՝ որ աղէկ մարդը բարիք ընելու ատենը կը վայելէ . բարիք ընդունողն ալ պէտք է որ բարերարին իր ձեռքէն եկած հատուցումն ընէ : Բսենք թէ ասիկայ չըրաւ իր պարտքը . մէկալը ինչո՞ւ անոր դէմ ընելու համար՝ ուրիշի ալ բարիք պիտի չընէ : Դսենք թէ մէկ երկու իրեք չորս հոգի ապերախտ գտնուեցան իրեն դէմ . որչափ միտթարութիւն պիտի ըլլայ իրեն որ մէկ ճշմարիտ բարեկամ մը գտնէ : Զէ . դսենք թէ ան բարեկամն ալ չգտաւ . ինչ իրաւամբ պիտի զղջայ ըրած վեհանձնութեանն ու առատաձեռնութեանը վրայ :

ԿՈՆԾԻ

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Տղոց ստախօսութեանը վրայ :

ՆԱԽԸՆԹԱՑ յօդուածին մէջ տասը տասուերկու տարեկան կամ աւելի մանր տղոց մէկ քանի պակասութեցը վրայ խօսած ըլլալով , հարկաւոր կը սեպենք տղոց վրայ երեցած մէկ քանի սովորական պակասութեանցը վրայ ալ խօսելու այլեայլ յօդուածներով . և նախ ստախօսութեան ախտէն կը սկսինք :

Ինչպէս որ շատ մարդ իր վրայ ալ քիչ շատ փորձած կ'ըլլայ , որ և իցէ պակասութեան երբոր դիմացը չառնուի՝ ան պակասութիւնը ոչ միայն չերթար մարդուս վրայէն տարիքը առնելով , հապա ալ աւելի կը զօրա-

նայ , ու անուղղելի ախտ մը կը դառնայ :

Ստախօսութե ախտը ատեն անցնելէն ետե անուղղելի պակասութիւն ըլլալուն այնչափ օրինակներ ու պատմութիւններ կան՝ որ շատ մարդ լսած կ'ըլլայ , և աւելորդ է հոս երկայն բարակ պատմելը . բայց մէկը ամենեւին նոյն բաները լսած ալ չըլլայ նէ , կրնայ ինքն իրեն մակաբերել թէ աս ախտը պէտք է որ անդարմանելի ըլլայ շատ առաջ երթալէն ետե :

Ասն զի ամէն անգամ ճշմարտութիւնը զուրցելը այնպիսի դժուարին բան է , որ խղճմտանքաւոր ու արդար մարդն ալ երբեմն շատ կը տագնապի . ուր թողունք ան մարդը որ ստախօսութեան ինչ ցած բան ըլլալը չհասկընայ , ինչպէս առ հասարակ ամենայն տղաք , և կարծէ թէ ամէն դժուար պատասխաններուն մէջ միմիայն դիւրին ու վտանգէ փախչելու պատասխանը սուտ զուրցելն է : Ինոր համար տղաք իրենց յանցանքները ուրիշ կերպով չկարենալով պարտրկել ստախօսութիւնը ձեռք կ'առնեն , ու մէյմը որ տեսնեն թէ ստուծեամբ բաներնին կը շտկեն , ալ անկէ ետե մտքերնին ալ կը համոզուի թէ պէտք եղած ատենը մէկէն սուտ մը կ'ոտրելու է :

Ղաստիարակ մը աս բանս աղէկ պիտի գիտնայ որ ընդհանրապէս տղաք ստախօս են , և հարկերին մէջ հինգ ճշմարտախօս թէ որ գտնուի մեծ բան է : Բայց քանի քանի անփորձ դաստիարակներ մէկ տղուն վրայ բարի համարմունք ունենալով՝ կարծեն թէ ճշմարտախօսին մէկն է , և ամէն ըսածներուն կը հաւատան , որով և չարաչար կը խաբուին : Ի՞նչ բանիս գէշ հետեանքները խիստ շատ են , որոնցմէ գլխաւորները միայն դէսենք :

Նախ տղայ մը տեսնելով թէ իր դաստիարակին աչքը մտած ըլլալով՝ իրեն ամէն ըսածներուն կը հաւտայ , կը սկսի ընկերներուն վրայ սուտու-